Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 145. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го СЕРПНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 1, 1984 No. 145. VOL. XCI.

В Сенаті починається переслухання у справі комісії голоду

Вашінгтон. — В середу, 1-го серпня ц.р., тут в Сенаті розпочалося переслухання у справі створення спеціальної комісії для прослідження справи Великого голоду в Україні зорганізованого Москвою в 1932-33 роках, нібито з метою колективізації сільського господарства, але насправді для винищення свідомої верстви українського селянства, яке і в ті півні пореволюційні роки ставило активний спротив окупантові.

Свідчитимуть на Комісії закордонних зв'язків сенатор Билл Бредлі, демократ з Ню Джерзі, який був спонзором резолюції в Сенаті ч. 2456, д-р Мирон Куропась, заступник головного предсідника УНСоюзу, Марк Памер, заступник-асистент державного секретаря для справ Східньої Европи та Ігор Ольшанівський, голова організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні.

Переслухання почались в середу, 1-го серпня о год. 10-ій рано в кімнаті ч. 419 в сенатському будинку.

Сесією переслухання веститиме сенатор Чарлз Персі, републиканець з Іллиной, голова сенатської Комісії закордонних зв'язків, який у принципі також підтримує пропозицію про створення комісії.

Резолюцію ч. 4459 вніс в Палаті Репрезентантів конгресмен Джеймс Флоріо, демократ з Ню Джерзі, і зібрав понад 100 коспонзорів і майже 30 підписів членів Комісії міжнародних справ в Палаті Репрезентантів. В Сенаті кільканадцять законодавців підтримують цей внесок, включно із сен. Гері Гартом, демократом з Кольорадо і ще недавно претендентом на президента ЗСА.

ОБГОВОРИЛИ ПОДРОБИЦІ ДЕМОНСТРАЦІЇ І КОНЦЕРТУ У ВАШІНҐТОНІ

Ню Йорк (В.К.). — Підготова до демонстрації проти русифікації України і концерт у честь української культури у Вашінґтоні в неділю, 16-го вересня ц.р., деталізується і намічені досі пляни систематично виконуються. Це показала нарада Крайового Комітету всегромадського протесту проти русифікації України, яка відбулася у п'ятницю, 20-го липня ц.р. в Ню Йорку.

На нараді звітували референти комісій фінансової, пресової, організаційної, канцелярії Комітету, а їх доповнювали поодинокі члени Комітету, які не належать до комісій, але з ними прямо чи не прямо працювали.

Звітування і їх обговорення показали, що обидві центральні громадські організації в рівній формі допомагали фінансово Комітетові у його праці і ще дальше помагають, але допомога цілої громади є конечна для успішного переведення демонстрації і концерту. Щоб фінансово підтримати Комітет, Ярослав Пастушенко і Роман Поритко з крамниці „Арка" в Ню Йорку уфундували мініятюрні пам'ятники Т. Шевченка у Вашінґтоні у бронзі, які незабаром можна буде набути в канцелярії Комітету або на самій демонстрації у Вашінґтоні, як пам'ятку відзначення 20-річчя відкриття пам'ятника Т. Шевченка у Вашінґтоні. Цей жест Комітет прийняв з великою вдячністю. Фінансова і пресова комісії разом з канцелярією вже кілька тижнів тому вислали до поодиноких громадян і організацій жетони, листи та інші інформаційні матеріяли про демонстрацію і концерт. Інші матеріяли будуть вислані за кілька днів, головно до відділів УККА і УАКР.

Андрій Білик з Вашінґтону інформував, що фахово виготовлені пресові інформації є в процесі викінчування. Вони незадовго будуть вислані до американської преси й особисто до журналістів-редакторів і репортерів преси, телевізії і радіо. Ця праця є дуже скомплікована і вимагає багато зусиль. Він висловив бажання мати на списку професорів українців, до яких могли б звертатися американські журналісти, у випадку потреби, за додатковими інформаціями чи поясненнями про російщення України.

Місцевий комітет у Вашінґтоні під головуванням інж. Степана Процика і його співробітників поробив вже ряд заходів для успіху демонстрації.

Демонстрація почнеться о год. 10-ій вранці на площі біля пам'ятника Т. Шевченка при вулиці „П" між вулицями 22-ою і 23-ою, щоб в цей спосіб відзначити 20-річчя відкриття пам'ятника Шевченка у столиці Америки. На демонстрації, згідно з пляном Крайового Комітету, будуть дві короткі промови, одна в українській а друга в англійській мові.

Місцевий Комітет вже вислав запрошення на демонстрацію і концерт до Білого Дому, а тепер виготовляється запрошення до кількох сенаторів обидвох партій, Демократичної і Републіканської. Концерт почнеться о год. 3-ій по полудні у Кеннеді Центрі після демонстрації. Квитки на концерт, у цінах 30, 25, 17.50, 15 і 5 долярів вже можна набувати у канцелярії Крайового Комітету, пишучи на адресу: Shevchenko Monument Anniversary Committee, 63 Fourth Ave., New York, N.Y. 10003, або телефонувати на число (212) 254-5130 від год. 10-ої до 12-ої полудня. Чеки за квитки належить виписувати на Shevchenko Monument Committee.

Комітету, запроєктував ряд плякатів, які графічно представлятимуть „російщення України в різних ділянках, таких як шкільництво, преса і видавництво книжок, демографія й інші, які будуть виставлені публічно під час демонстрації. Місцевий Комітет також запланував зустріч українських представників з американськими журналістами після демонстрації і концерту.

Наради Крайового Комітету, після живої і конструктивної дискусії, винесли ряд рішень, головно інформаційного й організаційного характеру, такі як детальнішa інформація української громади про демонстрацію і концерт, організація автобусів тощо.

Крайовий Комітет вірить, що українська громада візьме чисельну участь у демонстрації, бо тільки масова поява українців на вулицях Вашінґтону буде успішним протестом проти російщення України.

З приводу захворіння голови Ділового Комітету д-ра Степана Вороха, Крайовий Комітет висловив йому побажання скорого видужання, доброго здоров'я і скорого повороту до професійної і громадської праці.

Вашінгтонський Комітет за одобренням Крайового

А. ҐРОМИКО ПЕСИМІСТИЧНО ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ ПРО ПЕРЕГОВОРИ

Москва. — Міністер закордонних справ СССР Андрей Громико, який, як кажуть політичні спостерігачі, все був прихильником „твердої" політики у відношенні до З'єднаних Стейтів Америки і Заходу взагалі, дуже песимістично висловлюється про евентуальні і нібито то вже заплянованi розмови про припинення експериментів з новою міжпланетарною зброєю, призначеною для оборони проти міжконтинентальних нуклеарних ракет в першу чергу.

Заповіджені на вересень розмови у Відні, Австрія, ледве чи відбудуться взагалі, — каже А. Громико, член Політбюро і ЦК КПСС, до голосу якого прислухаються не тільки державні мужі на Заході, але також совєтські лідери, бо він має не тільки владу, але й велику практику у закордонній політиці.

Колишній сенатор Джордж МекҐоверн, свого часу кандидат на президента від Демократичної партії, який перебуває в Совєтському Союзі з приватною візитою, мабуть на підставі розмови із совєтськими лідерами, також схильний вірити, що такі розмови, чи взагалі зустрічі між речниками урядів ЗСА і СССР є загрожені. МекҐоверн зустрічався на довшій розмові з Громиком в Ялті і під час цієї розмови Громико передбачав, що президент Роналд Реґен буде переобраний на чергових чотири роки. У виді цього переобрання і його, Реґена, закордонної політики, розмови про будь-яку редукцію нуклеарної зброї будуть неможливими, заявив совєтський міністер МекҐоверновi, який не був заохочений розмовою з Громиком і його передбачуванням „застою" у переговорах і „непродуктивности" в американсько-совєтських відносинах.

Москва покищо не зайняла становища до пропозиції Уряду ЗСА з суботи, 28-го липня, у якій говориться про спільний комунікат вже на самому початку розмов у Відні, який мав би загладити відносини між обидвома країнами. Перший раз у заяві Адміністрації Р. Реґе на говориться специфічно про міжпланетарну зброю, про що раніше не було згадки.

У політичних колах не передбачають великих змін у відносинах між двома надпотугами і не надають великого значення плянованим переговорам тим більше, що совєти хочуть говорити тільки про міжпланетарну зброю з виключенням розмов про редукцію іншої нуклеарної зброї.

Українці Трентону вдруге помагають братам у Бразилії

Філядельфія (О.Т.). — Як уже інформовано, в травні ц.р. українці Трентону й околиці вислали для поводяги у Бразилії 100 пачок одягу та 600 дол. готівкою.

Тепер вже вдруге відставлено вантажною машиною до централі ЗУАДК-у у Філядельфії 108 пачок одягу, що його зложили члени двох українських парафій в Трентоні — православної церкви св. Юрія Переможця (44 пачки) і православної церкви св. Трійці (64 пачки).

До успіху цієї допомогової акції причинилися заходи місцевого Відділу ЗУАДК-у під проводом Андрія Галайдиди, Івана Стрижаків-ського й інж. Бориса Качуровського, настоятелі православних церков, митрофорний протоієрей о. Микола Галета і протоієрей о. Богдан Железківський та ідейність парафіян.

Українці Трентону своєю жертвенністю вдруге стали прикладом для української спільноти у вільному світі.

На вістку, що з причини релігійних та національних переслідувань в Польщі до переселенчих таборів в Австрії прибуло біля 200 молодих українців і українок, трентонський Відділ ЗУАДК-у, щоб спішити з негайною допомогою втікачам, почав окрему грошову збірку і пошукує за спонзорами для них.

В Олбані відзначили Тиждень Поневолених Націй

Олбані, Н. Й. (І.Д.). — Заходом Окружного Комітету Поневолених Народів тут відбулася в понеділок, 16-го липня, екуменічна програма з нагоди 25-ліття проголошення Тижня Поневолених Націй.

Голова комітету, проф. Берніс Авіза (литовка) відкрила в 7-ій год. вечора віче перед Капітолем коротким вступним словом, згадуючи про 36 поневолених Москвою й комунізмом народів, від України аж до Афганістану.

Представник нюйоркського губернатора Маріо Квомо, Джан Найкс, прочитав його проклямацію, потім читали подібні проклямації представники мейорів міст Олбані, Амстердаму, Трою, Ротерветту і Скенектеді.

Ассемблімен Лерді Лейн прочитав проклямацію президента Ради повіту Коломбія, Дж. Гесса. Мейор Гадсону, М. Юсько (українського роду), прочитав таку ж проклямацію. Присутні були українські священики: о. митрат В. Андрушків (Когоз), о. В. Скаскiв (Трой), о. І.Куліш (Гадсон), о. М. Харина (Амстердам), були теж американські, литовські й лотиські священики. Зібралося біля 100 осіб, в тому біля 80 українців, решта поляки, литовці, лотиші, мадяри, один афганець.

Відтак вирушив похід зі свічками до недалекої католицької церкви св. Марії На переді йшли американські ветерани з прапором, потім українці з прапором, що його ніс сумівець Михась Савків з асисті сумівок. За найбільшою українською групою йшли з прапорами: поляки в польських народних одягах, литовці, лотиші й інші.

В церкві св. Марії привітав усіх парох о. М. О'Меллі, відспівано американський гимн. Литовський священик о. М. Чівас прочитав листа від олбанського єпископа Говарда. Представниця поляків, Тереса Бонк, прочитала привіт від Польського Конґресу та молитву А. Міцкевича в англійському перекладі.

Отець митрат В. Андрушків у короткій промові розказав про переслідування релігії в Україні, про голод у 1932-33 роках і про 1000-ліття християнства в Україні.

Отець М. Чівас розповів про переслідування релігії в Литві. О. Б. Скаскiв провів молитву за Україну, за її мучеників за українську Церкву, за політв'язнів і всі поневолені Москвою народи. Потім о. І. Куліш закликав засвітити 36 свічок, що символізують поневолені комунізмом народи, закликав до об'єднання всіх поневолених народів, бо тільки об'єднані зможуть перемогти.

Проф. Ш. Бальог (мадяр) розповів про кардинала Міндценті. Лотишське тріо відіграло народну мелодію. Лотишський священик, о. Ю. Пуданс, провів кінцеву молитву. Піснею „Боже, благослови Америку" закінчено цю екуменічну програму.

У кіоску в Капітолі в українській частині Відділ СУМА помістив матеріяли про Ю. Шухевича. Місцеві радіостанції, телевізія і газети, коротко звітували про цю імпрезу.

ЗСА ПРОДОВЖУЮТЬ ЗДОБУВАТИ МЕДАЛІ НА ОЛІМПІЯДІ

Три американські плавакі оплескують четвертого (внизу, у басейні), який приплив до мети перший у штафеті вільним стилем 200x4 м. Американська дружина в складі: Майк Гіт, Дейвид Ларсон, Джеф Фловт і Брус Гейс, здобула золоту медалю, встановивши новий світовий рекорд — 7 хв. 15.69 сек. — і перемагаючи західньонімецьку дружину, включно з феноменальним „альбатросом" Міхаелем Ґроссом.

Лос Анджелес. — Спортовці З'єднаних Стейтів Америки продовжують здобувати гарні успіхи і медалі на літніх Олімпійських Іґрищах, які розпочалися тут офіційно 28-го липня ц.р., і триватимуть до 12-го серпня включно.

В понеділок, 30-го липня, дві додаткові золоті медалі з плавання і стріляння здобули американські спортовці — Мері Вейт з Мерсер Айленду, за плавання вільним стилем на 200 м. і Ед Ецел з Морґентавну, Західня Вірджінія, у стрілянні з рушниці. Золоту медалю з плавання вільним стилем у групі чоловіків 200x4 метрів здобули американці у драматичному фініші, встановляючи новий світовий рекорд.

До понеділка вечора спортова дружина ЗСА здобула 15 медалів: 9 золотих і 6 срібних. Очевидно, і тут не обходилось без особистих розчарувань поодиноких спортовців, які надіялись на більші успіхи.

У гімнастиці румунські гімнастки взяли кількома точками перед американками. Не можна виключати, що знамениті гімнастки ЗСА доженуть своїх противників, але румунські гімнастки є відомі з цього виду спорту. Кожний пригадує собі великі досягнення в минулому румунської спортовки, чарующої публику Наді Команичі.

У боксі американець Пол Ґонзалес з Лос Анджелесу переміг свого противника Кміа Сванг Суна з Південної Кореї у першому змаганні за золоту медалю. У кошівці американки перемогли юґославську дружину висліддом 83 до 55.

Досі ЗСА здобули 9 золотих медалів, 6 срібних; Західня Німеччина: 3 золоті, 1 срібну і 3 бронзові; Канада: 3 золоті, 3 срібні; Китайська Народна Республіка: 3 золоті, 2 срібні, 1 бронзову; Австралія: 1 срібну і 4 бронзові; Франція: 1 срібну і 1 бронзову; Великобританія: 2 бронзові; Японія: 2 бронзові; Голляндія: 2 бронзові; Бразилія: 1 срібну; Швеція: 1 срібну; Бельгія: 1 бронзову і Норвегія: 1 бронзову.

У понеділок, 3-го липня медалі здобули: Фреді Шмідке із Західньої Німеччини за їзду на ровері на 1,000 метрів (золоту), Киртис Гарнет, Канада, (срібну) і Фабріс Коляс, Франція (бронзову); у стрілянні з кріса: Ед Ецел, ЗСА (золоту), Мікель Барі, Франція (срібну) і Майкл Салліван, Великобританія (бронзову); з плавання мужчини на 100 метрів метеликом: Міхаель Ґросс, Західня Німеччина (золоту), Пабльо Моралес, ЗСА (срібну), Гленн Бюкенен, Австралія (бронзову).

М. Ґросс здобув вже дві золоті медалі в індивідуальних конкуренціях у плаванні і срібну в штафеті.

З Польщі випустили дівчинку до батьків

Ню Йорк. — Андрез і Целиція Сопоровскі зустрілися тут в будинку повітряної лінії Пан Америкен на летовищі Кеннеді зі своєю семирічною донею Джоанною, яка прилетіла в неділю, 29-го липня, з Польщі.

Обидвоє вони, батько і матір Джоанни, приїхали до ЗСА на відвідини, він сім років тому, вона п'ять. Після чотирьох років перебування тут Сопоровскі попросили політичного азилю. Справа їх ще досі знаходиться в Службі іміґрації й натуралізації.

Уряд Польщі видав дозвіл для Джоанни виїхати до її батьків в ЗСА, але американська Служба іміґрації відмовила батькам в'їзну візу для Джоанни, поки вони не дістануть право на постійне замешкання в ЗСА. На прохання приятеля Сопоровських конгресмен Норман Лент, републиканець з Ню Йорку, два роки тому почав старання в цій справі і добився, що Джоанні видали 6-місячну американську візу. Н. Лент заявив, що від часу виїзду з Польщі Сопоровських, їх донька була там „не-особою", тобто, їй відмовляли медичну допомогу, видачу контрольованих урядом харчових приділів і не приймали її в польські школи.

Якщо Сопоровскі не дістануть політичного азилю на протязі шести місяців вони разом з донькою мусітимуть повернутися до Польщі. Конгресмен Н. Лент, який був присутній при зустрічі з Джоанною, заявив, що він продовжуватиме заходи для допомоги цій родині. „Якщо Андрез Сопоровскі повернеться до Польщі, йому загрожує політичне переслідування", — сказав конгресмен.

У СВІТІ

РИВАЛІЗУЮЧІ МУСУЛМАНСЬКІ групи в Ливані влаштували знову на вулицях Бейруту, який тепер контролюють повністю військові частини Сирії, різню між собою. Перестрілка, з використовуванням скорострілів і гранатометів, тривала кілька годин. В боях загинули три цивільні особи, а кількадесять були поранені. Сирійські війська дістали наказ за всяку ціну припинити міжфракційну боротьбу і за кілька годин вони привернули, не відомо на як довго, спокій в цьому місті, у якому день і ніч чути поодинокі сальви з кулеметів. Як виглядає, навіть сирійці не мають великого впливу на припинення боротьби між фракціями.

ВИГЛЯДАЄ, ЩО МОСКВА таки рішатиме чи відбудеться зустріч між представниками Східньої і Західньої Німеччини. Як відомо, східньонімецький лідер Еріх Гонекер плянував відвідати Бонн у вересні цього року і це мала бути перша історична зустріч між представниками комуністичної і демократичної частин Німеччини. Тепер в цю справу вмішалася Москва і вона рішатиме коли така зустріч відбудеться і чи взагалі відбудеться. Кремль веде тепер антизахідню пропаґандивну кампанію, яка включає також напади на боннський уряд, зокрема канцлера Гельмута Коля, який, на думку московських пропаґандистів, дозволив на розміщення американських нуклеарних ракет типу Першінґ 2 і крилатих на території Західньої Німеччини в рамках скріплення оборонної спроможности НАТО. Очевидно, совєтські лідери не хочуть допустити до дуже близьких відносин між німцями обидвох частин, бо це не є в інтересі Москви під теперішню пору.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІЗРАЇЛЯ Іцак Шамір отримав підтримку маленьких політичних партій з чотирма голосами в парляменті і це правдоподібно дасть йому можливість зформувати новий ізраїльський кабінет, який вимагає більшости, або підтримки 61-ох послів у 120-членному парляменті. Так звана Лікуд коаліція робить всі старання, щоб не допустити до влади Партію праці Шимона Переза, яка у парляментарних виборах здобула більшість голосів, але не абсолютну.

ГЕНЕРАЛ І КОМАНДУЮЧИЙ склад Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) домагаються модернізації оборонної системи цієї організації і більше електронної зброї, яка мала б зрівноважити накопичення совєтської модерної зброї у східній частині СССР і сателітних країнах, зокрема новочасних ракет типу СС-20, скерованих на індустріяльні центри Західньої Европи. „Якщо ви не маєте змоги перемогти противника, то сипнете йому пісок в очі", — заявили деякі впливові в НАТО генерали. Подібно повинні поступати членські держави НАТО, відмітив італійський генерал Фредеріко Романо, голова електронічної зброї в НАТО, який вважає, що евентуальних агресорів треба у випадку потреби „засліпити" електронічною зброєю і тим самим знешкоджувати їхні рухи.

ПІВНІЧНОКОРЕЙСЬКІ КОМУНІСТИЧНІ морські пірати застрелили капітана японського риболовного корабля 50-річного Мітсугу Юкідомари і правдоподібно захопили інших моряків і самий корабель в полон. Японський корабель, збившись зі шляху, заїхав в північнокорейські води, де і відбувся брутальний акт схоплення. Японія звернулася до міжнародних організацій і Червоного Хреста перевірити справу випадку. Вмішчаці уряд в Токіо гостро запротестував проти брутального піратства і застрелення японського капітана.

Організують поїздку на час перебування Папи в Канаді

Рочестер, Н. Й. — Як інформує бюлетень місцевої парафії св. Йосафата, Владика Василь Лостен доручив зорганізувати поїздку українських груп до Монтреалю й Торонто, коли в тих містах перебуватиме Папа Іван Павло ІІ.

Папа почне свої пастирські відвідини в Монтреалі, де перебуватиме 10-12 вересня ц.р. Дальшою зупинкою Папи буде Торонто, 15-річі Вінніпеґська Митрополія, з іншими українськими канадськими епархіями, готується наполегливо.

Офіційні відвідини Папи Української Католицької Церкви в Канаді запляновані у Вінніпеґу, і до цієї зустрічі Вінніпеґська Митрополія, з іншими українськими канадськими епархіями, готується наполегливо.

Згідно з повідомленням, організуванням поїздки з ЗСА до Монтреалю й Торонто, коли там перебуватиме Папа, займається о. Богдан Кінь із Сиракюзів, Н.Й., до якого за інформаціями можна звертатись телефоном на число (315) 478-5109.

Кошт поїздки з Рочестеру, участь у Папській Архиєрейській Літургії та одна ніч у готелі, становить 45 дол.

В АМЕРИЦІ

ЯК НАСЛІДОК ПОЛІПШЕННЯ економіки, 2,5 мільйона молодих людей у віці від 16-ти до 19-ти років працюють цього літа, деякі вперше в житті. Кількість затруднених молодих людей в цьому році приблизно на 1,3 мільйона більша ніж влітку 1983 року.

У ШПИТАЛІ В ДЕНВЕРІ, Па., помер від виливу крови в мозок музика Фред Веррінґ у віці 84 років. Він і його оркестра на протязі 68-ох років виступали постійно на радіо, телевізії, у фільмах і на Бродвеї.

ПРИБУТКИ ФОРДА І ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС продовжують зростати. Прибутки Дженерал Моторс зросли на 60 відсотків і дійшли до 1,6 мільйона долярів, а прибутки Форда — на 67,7 відсотка і становлять рекордову суму 909 мільйонів. Такий фінансовий успіх спричинений, між іншим, тим, що загальний споживач воліє тепер купувати більшого розміру автомобілі, а так само спричинилося до цього загальне видужання автомобільної промисловости.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ Ню Джерзі Томас Кейн підписав закон про поширення індустрії високої технології в стейті. Для цього призначено 90 мільйонів долярів, з яких 42 мільйони отримають чотири технологічні центри в університетах та коледжах стейту: 20 мільйонів призначено для студій біотехніки, 6 мільйонів для наукових дослідів харчів, 7 мільйонів для студій токсичних речовин і 9 мільйонів для індустріяльної кераміки.

В П'ЯТНИЦЮ, 28-ГО ЛИПНЯ, приблизно в 11-ій год. вечора, у стейтах Кентакі, Арканзо, Міссісіпі, Теннесі й Іллиной можна було побачити яскраве світло в небі. Речник Летунського оборонного командування Північної Америки заявив, що об'єкт, який пускав світло, є частиною совєтського сателіта „Космос 1569", запущеного 6-го червня ц.р.

РЕКОРДОВЕ ЧИСЛО глядачів приглядалось футбольним змаганням американської збірної проти Коста Ріки на стадіоні Стемфордського університету в Пало Альто, Каліф., в рамках Олімпійських Ігрищ. Американці добились перемоги 3-0 під оплески 77,691 глядачів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Пресова конференція і вибори

Двадцять шоста з черги пресова конференція президента Роналда Реґена за час 43-ох місяців його урядування, переведена у вівторок, 24-го липня й передавана через усі радіотелевізійні станції, значно різнилася від таких попередніх конференцій. Хоч тепер знову присутні журналісти заторкнули деякі актуальні міжнародні проблеми, як експорт комунізму, проблеми Ель Сальвадору й Нікараґуа та амнестію у Польщі, проте вся конференція, запити й відповіді, вся атмосфера на великій залі Білого Дому стояла під знаком листопадових президентських виборів. Це була перша зустріч Роналда Реґена із акредитованим у Білому Домі журналістичним світом і не можна дивуватися, що ці журналісти здебільшого ставили Президентові запити, які у більшій чи меншій мірі стояли у зв'язку з виборами, чи радше з недавньою Конвенцією Демократичної партії, де сипались атаки проти Реґена. Тому годі дивуватися, що представники преси куди більше цікавилися реакцією Реґена на призначення демократичною Конвенцією Жералдіни Ферраро, першої жінки, як кандидатки на віцепрезидента, та деякими конкретними закидами Волтера Мондейла проти Реґена, ані ж тими шістьма справами, що їх назвав Президент у своїй вступній заяві, апелюючи до Конґресу, який після перерви на демократичному Конвенцію і роз'їдеться 10-го серпня ц. р. на ферії.

Роналд Реґен у своїй вступній заяві свідомо промовчав Конвенцію Демократичної партії і не назвав ніякого прізвища. Але він використав запити журналістів для проголошення деяких принципів, що їх буде триматися у своїй виборчій кампанії і дав до зрозуміння, якої тактики буде триматися Республіканська партія у цьогорічних виборах.

Усупереч деяким критикам номінації Джералдіни Ферраро, першої жінки, кандидатки на віцепрезидента, Реґен назвав цей факт „спізненим", вказавши на призначення ним, Реґеном, — Сандри Дей О'Коннор до Верховного Суду, на присутність трьох жінок в Уряді та 1,600 жінок на відповідальних становищах у державному апараті. Запитаний, яка його реакція на заяву Джералдіни Ферраро, що він, Реґен, є „поганим християнином", він відповів жартівливо, що „наставив їй другу щоку". Але поважно звучала заява Президента з виразним оком на вибори, як рішуче заперечення, наче би він, Реґен, плянував у своїй другій каденції завести якісь нові податки. Зате він пригадав, що Волтер Мондейл, щеяк сенатор і віцепрезидент завжди був за накладання нових податків, що латали б балянс державного бюджету чи штучно творили нові варстати праці. Сарказмом була навіяна заява Реґена, як то демократи раз-у-раз закидають йому чи взагалі республіканцям, що це репрезентанти багатирів, а себе, демократів, представляють, як бідних. Реґен пригадав, що ті „бідні" демократи брали по 5,000 дол.за вступ на залю їхньої Конвенції у Сан Франсіско та що, деякі платили по 100,000 дол. за честь фіргувати на світлині разом із Мондейлом і Ферраро.

Роналд Реґен виразно не сказав, але з його відповідей можна здогадатися, що найбільший тягар виборчої кампанії листи Реґен-Буш нестиме саме віцепрезидент Джордж Буш. Зрештою, вже й дотепер Буш активно виступив проти листи Мондейл-Ферраро, закинувши цій кандидатці на віцепрезидента, яка має відвагу називати президента Реґена поганим християнином, що вона, католичка, підтримує жіночі аборти. На основі цієї останньої пресової конференції президента Реґена можна догадуватися, що демократична листа опинилась під закидом демагогії „м'якости" супроти комуністів та байдужости на загрозу комунізації Центральної Америки. Реґен заповів теж виразно, що у своїй виборчій кампанії не атакуватиме особи, а говоритиме про справи. Він буде покликуватися на переборення інфляції і зменшення безробіття. Покищо він вихваляє високу банкову відсоткову стопу острахом банкового світу, щоб не нахлинула нова економічна скрута.

Певність себе, ораторський хист і вміння нав'язати духовий зв'язок з авдиторією, у даному випадку не тільки із кількома сотнями журналістів, але всією суспільністю, ці прикмети Роналда Реґена виявилися знову вповні і на цій його останній пресовій конференції.

О мово рідна! Її гаряче
Віддав я серце не дарма.
Без мови рідної, юначе,
Й народу нашого нема...

В. Сосюра

П. В.

МОСКОВСЬКИЙ ПЛЯН ЗНИЩЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Документальні праці Івана Коляски („Education in Soviet Ukraine", 1968), та інших, рекомендації Всесоюзної науково-практичної конференції, що відбулася в Ташкенті 29-го травня 1979 року, та інші матеріяли свідчать про те, що комуністична партія Совєтського Союзу і уряд СССР розробили докладний плян так званого „злиття націй", що фактично веде до поглинення всіх національностей СССР російською нацією, до знищення усіх мов національних меншостей і запровадження російської мови в усіх теперішніх республіках СССР. У журналі „Вопросы истории", ч. 5. травень 1964 рік, сторінка 51, ясно й недвозначно сказано, в чому полягає „злиття націй": „Історія свідчить, що виникнення мовної єдности відбувається шляхом широкого засвоєння однієї з найбільш поширених національних мов, якою в умовах радянської дійсности є російська мова".

Перетворення українців, білорусів, казахів, вірменів, грузинів, литовців, латишів, естонців та всіх інших національностей в СССР у росіян — це мета совєтських окупантів.

Якими ж засобами російські шовіністи намагаються здійснити цю мету на Україні?

Перший засіб — це фізичне знищення культури діячів України, це масовий жорстокий терор, жертвами якого були найвидатніші представники українського народу, цвіт української інтеліґенції — письменники, науковці, вчителі, інженери, а також мільйонові маси українського селянства. В роки 1929–1930, 1932-1933, 1934-1937 мільйони українців знищено розстрілами. штучно створеним голодом, тяжкою каторжною працею у совєтських концтаборах. Крім того, сотні тисяч українців вивезено в віддалені місця Сибіру, Далекого Сходу. І тепер сотні тисяч національно свідомих українців конають у концтаборах, в'язницях, на засланнях.

Другий засіб — переселення на Україну росіян з метою збільшити відсоток російського населення на Україні й зменшити відсоток українців. Переселені на Україну росіяни користуються найкращими можливостями зберігати свою російську національну культуру, вчити своїх дітей у російських школах, російських унівеситетах, відвідувати російські театри, плекати свою національну культуру. Натомість переселені українці в РСФСР, в Казахстан, в Узбекістан та в інші республіки змушені посилати своїх дітей в російські школи, а також русифікуватися й одночасно виконувати ролю русифікаторів у національних республіках.

Третій засіб — примусова русифікація України, переслідування українців, які мають сміливість розмовляти на Україні своєю рідною українською мовою. Українську мову на Україні всякими способами витіснюють російською мовою. У столиці України — в Києві-не чути української мови! У державних установах, у крамницях, розмовляють російською мовою. Українці бояться говорити своєю рідною мовою. Ще в 1930-их роках під час панування на Україні Постишева навіть у київських школах з українською мовою навчання викладачі під час перерви з метою „самостраховки" розмовляли між зобою російською мовою. Такої дискримінації української мови, як тепер, не було навіть за часів царизму.

Четвертий засіб знищення української нації — школа.1958 року ухвалено новий шкільний закон, на підставі якого батьки вирішують про те, яка викладова мова повинна бути в школі. Цей закон фактично позбавляє українських учнів права навчання рідною мовою. Батьки змушені вибирати для своїх дітей школу з викладовою мовою російською, бо без знання російської мови неможливо вступити до вищої школи, на працю в промислових чи торговельних підприємствах, бо всюди панує російська мова. Крім того, — як зазначає І. Коляска, — „людей, які обстоювали зберігання своїх національних мов і звичаїв, тавровано як буржуазних націоналістів. Як можна не вибирати російської мови в таких умовах?" (І. Коляска. „Освіта в Радянській Україні". Торонто, 1970, стор. 23). У рекомендаціях Ташкентської Конференції 1979 року вимагають запровадження російської мови в національних республіках, навіть у дошкільному навчанні дітей, починаючи з п'яти років. Одночасно створюється атмосфера ворожого, презирливого ставлення до української мови. Школа стає найбільшим джерелом русифікації й неприхованого російського шовінізму. В дусі людожерської українофобії виховують дітей. Прислані з Росії глазиріни перервають читання віршів Шевченка криком: „А вы переведите на человеческий язык, мы бандеровского не понимаем!." Вчительку української мови в столиці України,виховані в російській шовіністичній родині діти,називають „бандеровкой".

(Закінчення на ст. 4)

Нові успіхи і деякі турбори П. Плішки

Коли хтось із наших людей думає, що українського роду славетний співак Павло Плішка має у нюйоркській Метрополітан опері вигідне і безжурне існування чи легку кар'єру великого співака та що його мистецький ріст і стаж приходить отак собі, самочинно, без більших клопотів, то це помилкове уявлення, повне незнання справи та музичних відносин у цьому світовому театрі.

До турбот в опері долучується ще й морока з нюйоркською пресою, яка, у великій мірі, пов'язана з Метрополітальною оперою та яка, відносно Плішки, досить далека від повинности мистецької об'єктивности. Зі своєю музикальністю, акторськими спосібностями і передусім виїмковим голосом Плішка повинен би мати якраз саме оте спокійне та безжурне життя у Мет-опері і постійний поступ угору без перешкод. Однак воно на ділі не зовсім так. В деяких керуючих чинників опери не зовсім допомагає йому його, хай і з третьої ґенерації вже, українське походження; для них було б сприємливішим, якби він був — принаймні — англосаксом. Декому муляло, що в Мет-крамниці продавалась платівка Плішки з українськими піснями. А при цьому його власна добродушність і поблажливість в такій атмосфері мистецької праці не завжди може вийти йому на побажане і потрібне добро. В оперовому театрі замало мати навіть одноразовий голос і талант, а треба бути неймовірно неподатливим, неуступчивим і завзято боронити своєї мистецької позиції, щоб нікому іншому не дісталась вона, щоб ніхто інший не зайняв її. Про таких завзятців чи радше безоглядних співаків є приказка, що вони йдуть до цілі „по трупах". До них належали ось хоч би відоме сопрано М. Калляс чи німкеня Е. Шварцкопф. Плішка зі своєю шляхетністю характеру до всяких хитрощів і жорстокостей поступовання неспосібний. І тому керуючі чинники досить часто використовують його добрячість.

Однак, все ж таки навіть Плішці може інколи ввірватись терпець. Пригадаймо собі, що коли одного сезону не дано йому співати ролі Мефістофеля у „Фавсті" Ґуно, він покинув Мет — опинився у Франції, в опері Штрасбурґу і там заспівав свого Мефістофеля. Дирекція Мет — заметушилась і їй удалось привернути нашого баса знову до себе. І тоді то Плішка виконав цю773 писову ролю в Мет прекрасно і незабутньо. Проте критик з „Ню Йорк Таймсу", компромітуючись на все своє життя, мав відвагу написати, що Мефістофель Плішки не міг бути дуже добрим, бо до цієї ролі в нього голос... загарний! Очевидно, що це не могло бути жадною перешкодою, щоб Плішка увіковічнив свого Мефістофеля на знаменито наспіваних платівках „Фавста" та ще і з французьким диригентом.

Отак, як із призначуванням його належних роль у Мет не йде все правильним шляхом, так само, як стверджуємо з попередньо сказаного, нюйоркською пресовою критикою не зовсім можна бути задоволеним. Зі своїм аристократичним голосом Плішка не може дістати від'ємної оцінки, але замість найвищого признання і похвали, він отримує добру чи дуже лаконічну критику своєї ролі. Така оцінка є занизька і неспівмірна з його мистецьким осягом і стажем. Такі досить літеплі відзови критики впливають, до деякої міри, і на слухачів, тому під час виконання опери Плішка не діставав давніше таких стихійних оплесків, які йому належалися, хоч ті оплески завжди були добрі. Тепер вони дуже добрі, а навіть оваційні.

Є ще й інша не дуже імпонуюча історія із розподілом роль у Мет відносно Плішки, про яку я вже давніше згадував. А саме, взявши до уваги, що, наприклад, він мав величезний успіх у ролі короля Филипа, в опері Верді „Дон Карльос", дирекція заанґажувала на цю вагому постать болгарина, баса Н. Дяврова. Цей підтоптаний бас ніколи не був надзвичайним співаком, однак здобув світове ім'я через недостачу басів, проте дістав за свого Филипа фатальні критики всієї преси Ню Йорку. Щойно тоді Мет знову звернулась із виконанням цієї ролі до Плішки і він виконав її блискучо.

Недавнечко приключилось мені запізнати одного з молодших, але вже на перших ролях, американських співаків з Мет-опери. Як виявилось є він великим звеличником голосу Плішки. Він признав, без обиняків, що наш співак має труднощі в Мет з одержуванням йому належних ролей і не має того почесного першенства і вищости, що йому, як найрепрезентативнішому, себто найкращому або одному з найкращих басів світу належалося б. Мимохіть зринає в думці Київська опера зі своїми трьома прекрасними басами: Кочерга, Пивоваров і Шипша). На добавок співак з Мет не забув додати, що Плішка не тільки чудовий співак і людина, але і ...знаменитий рибалка.

Вагомих фактом є, що Плішка в цьому сезоні дійшов, може не так до найкращих своїх ролей, як до найкращої оцінки критиків. Це дуже приємне, однак все таки спізнене, на яких десять років, явище, бож ці самі похвали належались йому вже давно.

Тут я бажав би зупинитись, хоч коротко на тих виїмкових і пам'ятних моментах виступів нашого співака в цьому сезоні, де він

(Закінчення на ст. 4)

Володимир Жила

ПОЕЗІЯ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

II.

Голос крови заговорив не лише в Опанаса Заливахи чи Алли Горської, чи навіть у Петра Григоренка, а і в багатьох інших, що повертаються, „мов на причастя", до духовости рідного народу, до його боротьби за своє — належне йому — від предків успадковане місце під сонцем. У цитованих рядках із монологу, як і в багатьох інших творах поета, передано не лише відкриття нової людини, нових почуттів і прагнень, а й ствердження доконаного факту. Слід відзначити, що мистецький образ, створений у піднесеному, врочистому тоні, стає тут провідним мотивом — єднання борців із рідним, поневоленим народом. Це яскравий приклад свідомої і творчої любови до України, прагнення звеличити об'єкт відтворення, опоетизувати його полум'ям надхнення.

Поетичні портрети правозахисників (заяложене слово „дисидент" аж ніяк сюди не підходять!) накреслено сміливо і впевнено. Автор скрізь із ними, скрізь ніби утотожнює себе як приналежного до їхнього руху. Перед читачем постають 30 правоборців, а серед них найбільш відомі такі: Вячеслав Чорновіл, Святослав Караванський, Валентин Мороз, Левко Лук'яненко, Іван Світличний, Михайло Масютко (його знав поет особисто у тридцятих роках), Василь Стус, Михайло Осадчий, Олесь Бердник. Оксана Мешко, Ірина Сеник, Микола Руденко. Михайло Мельник... Тут згадано ледве половину тих борців, про кого написав поет. А скільки ще тих відважних, чиї імена невідомі на Заході? Їх тисячі, тисячі... „Мучені в полоні", по сибірах та уралах, вони гідно відстоюють честь України та свої прометеївські ідеали, вогонь „живих смолоскипів", що так своєрідно показаний в образі Василя Макуха, який спалив себе на площі в Києві, — на знак протесту проти московського нищення української нації.

З неменшою силою шевченківської інвективи звучить триптих про Володимира Івасюка, спрямований на вбивць талановитого композитора:

Кінець наругам! За
прийдешню волю
Рудою кров'ю ворога
кропи!
Пойняті помстою, від
горя й болю,
Гудуть Карпати
й клекотять степи.

Так осягнуто гармонію змісту й форми, надано віршеві нової образности й такої громової мелодії, в якій чути відгуки боротьби за визволення. Це ті елементи, які прагне осягнути поет, щоб відтворити трагічні події та створити новий імпет поетичного піднесення.

Яр Славутич постійно росте, поширюючи та вдосконалюючи свої поетикальні засоби, утверджується як співець визвольної боротьби, з посиленою увагою до суспільного життя, з викриттям московського поневолення в Україні. Саме це стає новим змістом його світогляду. Таким чином утверджується його визвольницьке кредо — і він, як свого часу автор „Кобзаря" чи автор „Каменярів", стає речником народу у своїх високомистецьких творах.

Про поетикальні засоби Яра Славутича можна б написати цілу розвідку. Передусім, треба відзначити його нормативну, соковиту мову. Викладаючи її протягом усього свого життя, він виріс у тонкого знавця її стилів. Майже в кожному вірші дає він, як уже висловився один рецензент про першу його збірку „Співає колос" (Авґсбурґ, 1945), „тонкошиті зразки" гарного вислову, зі звукописом. У вірші „Тихий" цей борець за свободу закликає:

Досить шептатися,
тише!
Хай заговорять громи.
Гнів наші душі колише,
В груди вдаряє крильми.

У сонеті „Макух" беркут, „пружно випроставши крила", „черкнути прагне променів прямі вітрила", а сам борець „палає буйно полум'ям" на „Софійському майдані". Відкритий чи прихований звукопис пульсує в кожному творі поета. Метафори й порівняння поета часто оригінальні й неповторні: „„Як повна п'явка, присмокталась Москва до Київської Руси" (у вірщі „Мельник"), „кущ (троянди) вогнисто цвів, немов повстання палало полум'ям навдалеки" („Сорока"). А чого вартий хоч би ось цей своєрідний, свіжий епітет „кривдоносний схід" (про Московію).

У збірці „Живі смолоскипи" дуже помітне прагнення автора осягнути простоту, яка не кожному так легко дається. Одночасно помітна й боротьба проти черствости і глухости до гарного, естетичного. Поет надхненно творить красу вислову, інколи осягає навіть афористичність. Життєспроможність його творчости — очевидна й незаперечна. Бароккові екскурси, що домінували в „Спразі" (Франкфурт-на Майні, 1950), четвертій збірці, тепер зведено до мінімуму. Натомість переважає простота, яскрава опуклість і точність поняття кожного слова у пластичному малюнку. Клясицизм, який не лишав поета, набув нових ознак у дев'ятій збірці Яра Славутича. Пое-

(Закінчення на ст. 4)

Є. Ш.

„УПА В СВІТЛІ НІМЕЦЬКИХ ДОКУМЕНТІВ"

II.

На німецьку мову були в перекладі програма УПА „За що бореться УПА", матеріяли Конференції поневолених народів східньої Европи й Азії в листопаді 1943 року, постанови конференцій ОУН, відозви УПА та українських політичних угрупувань і інші матеріяли. Їх доповнювали вислані німцями листи та меморіяли і перехоплені документи підпілля. Між ними, наприклад, є меморіял ОУН, з 14-го квітня 1941 року про утворення самостійної української держави, документ ч. 1, й наказ командира УПА Клима Савура (Дмитра Клячківського) з 31-го серпня 1943 року з приводу 24-ої річниці вступу української армії до Києва у 1919 році. Багато з цих документів досі були невідомі.

Додатковим німецьким джерелом політичної інформації про УПА була совєтська пропаганда чи перехоплені документи. Наприклад, німці переклали й широко коментували перше звернення до УПА уряду й президії ВР Української ССР, за підписами Хрущова й Гречухи. Вони коментують, що Москва вважає УПА серйозною політичною загрозою, Кілька перехоплених документів СМЕРШ-у ілюструють заходи совєтської контррозвідки в червоній армії, щоб протидіяти впливам УПА.

Поміщені в другій книзі німецькі студії й аналізи про організацію й політичну програму УПА -докладніші й точніші. Німці вже вспіли опрацювати зібраний матеріял. Особливо вартісними є документи чч. 11, 17, 13-24 і 43, які всесторонньо обговорюють різні аспекти діяльности УПА і можливости утворення української держави.

У цьому томі найбільше документів, які подають інформації про дії УПА проти відділів НКВД у запіллі червоної армії. Інформації ці німці зібрали від залишених у совєтському запіллі аґентів, полонених, втікачів на німецький бік і переловлених розмов совєтського радіозв'язку. Звіти ці теж обговорюють методи большевиків з українським визвольним рухом.

Група документів з цього часу інформує про створення, побудову й програму УГВР. Обширний звіт д-р Арльта з Міністерства для окупованих східніх теренів з 11-го листопада 1944 року, документ ч. 30, залучує програмові документи УГВР і широко їх коментує. У деяких звітах є спекуляції, як договоритися з УГВР про спільну боротьбу з большевиками.

Частою темою документів є спроба нав'язати співпрацю з УПА, а принайменше невтралізувати УПА як військового противника. Ще в 1943 році при відділі Абверу „Схід" був утворений штаб „Р" для нав'язання контактів з УПА для спільної боротьби з большевиками. Однак командування УПА заборонило всякі переговори з німцями. Причиною цієї заборони було ставлення німців до самостійности України й жорстокий німецький окупаційний режим. Не можна забувати, що під час німецької окупації загинуло понад 5,000,000 громадян України.

У документах з 1943 року немає даних про якісь контакти з УПА, хіба, що аґенти зі штабу „Р" арештували отамана Т. Боровця, який вів з ними переговори. Щойно в січні 1944 року штаб XIII армійського корпусу, який перебував на відтинку фронту в Крем'янеччині інформує, що з боку УПА є тенденція співпрацювати в боротьбі з большевиками. Цей штаб видав інструкцію як вступати в контакт з відділами УПА (документ ч. 33). Дальші документи, чч. 36, 38 і 40-ве, інформують, що в Крем'янці мала бути зустріч з представниками УПА, але відділи УПА не дотримувались договорень і далі перехоплювали транспорти Вермахту. Однак звіт не подає точніших даних про розмови в Крем'янці.

Щойно документи чч. 54а, 54б і 55 говорять про певні узгіднення — „Основи переговорів" між представниками Вермахту й УПА та ОУН в червні 1944 року. В документі підкреслено, що переговори не стосуються політичної чи військової співпраці. Проте обидві сторони хочуть домовитися про злагіднення відносин, взаємну толерантність і деяку допомогу в боротьбі з большевиками. Вермахт не мав виступати проти УПА й вплинути на цивільну адміністрацію, щоб вона припинила терор проти населення й звільнила політв'язнів. Представників УПА й ОУН не названо й немає певности, чи ці розмови посунулися далі зі вступної статті. В кожному разі, дальші звіти на цю тему не говорять нічого про якісь конкретні узгіднення й контакти з УПА.

Згадати тут треба також капітана Кірна, що з групою німецьких розвідчиків відбув 180 кілометровий рейд у совєтське запілля у Станиславівщину у жовтні 1944 року. Метою рейду було нав'язати контакт з УПА. Він дійсно нав'язав контакт із якоюсь командою УПА. Йому допомогли здобути батерії для радіонадавчої станції і він вернувся німецьким літаком до Кракова, разом з двома представниками УПА. Капітан Кірн залишив дуже вартісний звіт про організацію й побут УПА. Проте, в його звіті немає точніших даних про якісь домовлення з УПА.

Крім вищеобговорених справ, у документах порушено ще багато інших тем. У них мова про польсько-український конфлікт, про намагання УПА встановити контакти з альянтами, про контакти УПА з мадярською армією, з юґославськими партизанами й іншими сусідами України і на інші теми. Можна таки твердити, що надруковані в збірниках документи кидають додаткове світло на багато аспектів багатогранної діяльности УПА й додають багато досі невідомих інформацій.

Між зібраними в двотомнику матеріялами відносно мало документів місцевої німецької адміністрації, наприклад,з районів і округ. Власне в таких документах повинно бути найбільше інформацій про людей і відділи УПА, які діяли на даних менших територіях, а про яких немає інформацій. Тому редакція „Літопису УПА" заповідала дальшу дослідчу працю в німецьких архівах, щоб віднукати й опублікувати ці документи.

Обидва томи коштують по 12 долярів. Їх можна набути в українських книгарнях, в кольпортерів, або замовити в адміністрації видавництва „Літопису УПА": Litopys UPA, c/o Kiev Printers LTD, 2466 Dundas St. West, Toronto, Ont., Canada, M6P 1W9.

Кінець.

Зустріч кооператорів з президентом СКВУ

Представники Української Світової Кооперативної Ради дир. Омелян Плешкевич, голова Ради, інж. Дмитро Григорчук, член УСКРади голова Управи ЦУКА (ЗСА), та Павло Олексюк, член Контрольної комісії, разом із членом Президії УСКР дир. Василем Ситником із Канади — зустрілись з д-ром Петром Саварином, президентом СКВУ, з д-ром Василем Кирилюком, заступником президента Президії Секретаріяту СКВУ, і з інж. Мироном Барабашем, генеральним секретарем СКВУ в Торонто 29-го червня ц.р.

На спільній нараді устійнено загально практичну співпрацю між кооперацією і СКВУ. Присутні кооператори від імени Світової Кооперативної Ради дали вияв і запевнення повної підтримки і льояльности для діяльности СКВУ. На закінчення ухвалено спільний комунікат, який буде поданий до загального відома.

В суботу, 30-го червня ц. р. в приміщенні кооперативи УНО відбулась вже суто кооперативна конференція для виміни досвіду і пожвавлення праці Канадської Кооперативної Ради. В. Ситник, голова Канадської Кооперативної Ради, як господар, привітав присутніх і коротким словом розпочав наради. Опісля О. Плешкевич запізнав присутніх зі станом української кооперації у світі, подаючи за приклад Централю Українських Кооператив (ЦУКА) в ЗСА і австралійську Кооперативну Раду, цю другу особливо за імпозантні осяги в кількості членства (пропорційно до українського населення), та в розбудові різнорідних услуг для членів.

При дальшій оцінці кооперації в поодиноких країнах директор Плешкевич зупинився довше на Канаді. Канадська кооперація, одна з перших поза межами батьківщини, сказав прелеґент, має найкращі дані, як в матеріяльних засобах, так і в кількості членів, в рості і в поширенні кооперативного руху. На сьогоднішньому етапі економічного розвою, супроти шаленого поступу, модернізації і конкуренції неможливою є доривочна праця Централі. Життя ставить кооперації вимоги: сильну організаційну пов'язаність і діяти спільно. Це, в свою чергу, потягає за собою конечність створення постійного бюра при канадській кооперативній Централі з платним професійним працівником, який дбатиме про постійний контакт із поодинокими кооперативами.

Можна в тому користуватись досвідом крайової Централі в ЗСА (ЦУКА). „Я є під враженням, — сказав він, щойно відбутої конференції ЦУКА (15-17 червня), яка була дуже добре зорганізована, а настрій і дружня безпосередня атмосфера свідчили, що кооператори Америки зжилися між собою, що вони мають спільні теми і потребу спільних нарад. Конференція і загальні збори проходили по-діловому, заторкуючи істотні справи, якими були: бездискусійна конечність спільної сильної фінансової української бази, яку кооперація може створити, діючи разом. В наших громадах великий моральний і матеріяльний потенціял і ми мусимо працювати в тому напрямку, щоб український гріш працював для українців. Ми не сміємо допустити до будь-якої зупинки в нашій праці..."

Точніше про кредитові кооперативи і кооперативну Централю в ЗСА говорив голова Управи ЦУКА інж. Дмитро Григорчук. Він зупинився над способами розбудови крайової Централі за допомогою услуг кооперативам: ЦУКА завідує трестом забезпечення усіх кооператив Америки. Це приносить користі як кооперативам, так і Централі. Створивши трест, заощаджено Кооперативам 55,000 дол. Попередньо кожна кооператива мала іншу програму і в наслідок цього платила більше. Це особливо відчували менші кооперативи. Спільний трест працює дуже ефективно: кооперативи, замість до КЮНА, платять через ЦУКА до тресту, забезпеченева компанія КЮНА платить кожній кооперативі всі „клеймс" безпосередньо, а в кінці місяця висилає рахунок до ЦУКА. В минулому році ЦУКА повернуло до кооператив надвишку у сумі 142,000 дол.

Таку чи подібну систему можна запровадити і в Канаді, де з адміністративних коштів буде користати канадська Централя (УКРК), а кооперативи будуть платити менші премії на спільний трест забезпечення.

Для ще кращого зрозуміння тресту забезпечення на конференцію запрошено . представників забезпеченевої компанії. Представник Синді Досан детально представила засади праці тресту та користі з нього для кооператив. Ця тема викликала виразне зацікавлення у присутніх канадських кооператорів. Під час дискусії і розмов виринали питання ще інших услуг, головно розпрацьовання різних форм забезпечення, яких в Канаді ще немає. Інж. Григорчук поінформував, що ЦУКА є власником забезпеченевої аґенції, яка має шанси доброго розвитку. Слід тут згадати, що і Рада Українських Кооператив Австралії також впровадила у себе різні роди забезпечень й інші услуги членам, про які цікаво говорив інж. Мирослав Болюх, голова австралійської Кооперативної Ради на Світовому Кооперативному З'їзді 30-го листопада 1983 року в Торонто.

На закінчення під впливом голосів канадських кооператорів вирішено приступити якнайскорше до студій над спільним трестом для канадської кооперації та переводити всі корисні пляни в життя для добра членів і української громади.

Пресовий референт

УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

У „Свободі" ч. 142 у статті під заголовком „Відбулася Конференція вчителів Ню Йорку", випадково пропущено учасників Конференції, яких подаємо: Асторія: директор Марія Нестерчук, Джерзі Сіті: директор Нуся Вох, вчителі — Олена Олещук, Ірина Хамула, Дарія Андрох, Галя Білий; Йонкерс: директор Марія Кіцюк, вчителі: Оксана Футала, Оксана Кулинич, Андрій Г. Ганкевич; Картерет — голова Батківського Комітету Василь Матлаґа; Нюарк-Ірвінґтон: директор Юрій Кисілевський, вчителі: Любомира Крупа, Ґенсор Люба, Оксана Ліщинська, Рена Грицак; Ню Йорк „Самопоміч": директор Павло Дорожинський, вчителі: Ольга Кекіш, Марія Гарасимович-Олинець, Іван Близнак, Леся Ґой; Пассейк директор Стефанія Квасовська, вчителі: Христина Бук Юрій Яцикевич. — Ред.

ПОМИЛКА В АДРЕСІ

У дописі Б. Остап'яка „Збільшується українська громада в Маямі Біч" („Свобода" ч. 133 з суботи, 14-го липня ц.р.) автор помилково подав не те число в адресі М. Ковальчука. Правильно має бути: 7765 Tatum Water Way Dr., Miami Beach, Fla. 33141. — Ред.

Збереження архівів Українських Січових Стрільців

Урочисте передання пожертви на збереження архівів УСС-ів. Стоять (зліва) Микола Гординський, директор щадниці, Петро Ричок, директор щадниці, Осип Триш, секретар Головної управи ОбВУА, Кость Гречак, скарбник ОбВУА, Лев Голінатий, голова ОбВУА (станиця Нюарк), Волтер Зарицький, президент щадниці, Андрій Кейбіда, голова Ради директорів, Ярослав Бігун, директор щадниці.

(Р.Р.). В „Народній Волі", число 7 (з 16 лютого ц.р.) було поміщено звернення Головної Управи Об'єднання бувших Вояків в Америці в справі перевезення і збереження архівів Українських Січових Стрільців. Згадані архіви цієї славної української військової формації, геройські подвиги якої записані золотими буквами в історії наших визвольних змагань під час Першої світової війни, знаходяться тепер у Мюнхені, в Німеччині.

Головна управа ОбВУА на прохання колишніх УСС-іх в Німеччині винесла рішення, щоб ці незвичайно цінні для нашої історії архіви перевезти до ЗСА та зберегти їх в одному із українських музеїв. Після виготовлення кошторису видатків, зв'язаних з опакуванням і перевезенням кількох скринь з історичними матеріялами устійнено, що потрібна буде сума 3,000 дол., яку повинна б скласти наша патріотична громада.

Дирекція Української Федеральної Щадниці „Тризуб" в Нюарку, доцінюючи важливість цієї справи, під час свого засідання в травні місяці ц.р., одноголосно схвалила пожертувати на цю ціль 500 дол. Чек на цю суму передано представникам ОбВУА в приміщеннях щадниці в суботу, 2-го червня ц.р.

Прихильність і жертвенність щадниці „Тризуб" до справи збереження архівів УСС-ів — це черговий доказ її громадського зрозуміння і чергова пригадка нашим громадянам, що „Тризуб" є українською фінансовою установою, яка бере жваву і реальну участь в усіх конструктивних і корисних проявах життя нашої спільноти.

Зайвим буде доказувати нашим громадянам, які дорожать українською культурою, традицією і історією, що розміри жертвенности усіх українських фінансових установ залежать виключно від їх прихильного наставлення до них, і в актуальності таких кличів як „з громадою і для громади" чи „свій до свого". Якраз в реальному розумінні цих кличів знаходиться майбутність українських фінансових установ, а заразом і майбутність організованої української спільноти у вільному світі.

Вшанування пам'яті помордованих українських політв'язнів

Товариство Волинян у Торонто рік-річно вшановує пам'ять політичних в'язнів, що їх розстріляли большевики по тюрмах перед приходом в Україну німців 1941 року. Цього року такі поминки — панахида й жалобне зібрання — відбулися 17-го червня при співучасті Об'єднань полтавців, буковинців, лемків і представників молодечих організацій та більшої кількости громадянства.

Торонтонський відділ КУК репрезентували на поминках В. Марко і Арсен Степанюк.

Після панахиди з проповіддю о. Юрія Ференцева учасники її зібралися в залі катедри св. Володимира, щоб вшанувати пам'ять жертв терору.

Голова Т-ва Волинян Степан Новицький, відкриваючи поминки, покликав о. Критюка провести молитву. Відтак він пояснив мету вшановування пам'яті розстріляних політв'язнів не тільки на Волині, але й по всіх містах України. Про жертви України мало знає світ, а щоб справа визволення України могла стати відомою загальніше, нам треба розголосу її проблем, її страждань на міжнародних форумах. Голова попросив до слова представника Об'єднання Лемків Ярослава Стеха.

У короткому зверненні до присутніх о. Петро Бублик закликав молодь до вивчання історії свого народу, щоб вона могла знати не тільки загальний її нарис, але й такі подробиці, як трагедія з в'язнями по тюрмах в України. Молоді — зміні нашій, треба передати свідомість, відчуття обов'язку супроти народу, щоб могла виконати те, чого сучасному поколінню не було змоги зробити.

Обов'язки молоді в діяспорі щодо поневоленої України висловили студенти Наталка Свириденко і Роман Новицький. Вони відмітили, що українські студенти у вільному світі через студентські організації та індивідуально по університетех інформують світ про поневолення українського народу, про його довгу криваву боротьбу за визволення, за право жити вільно на своїй землі в колі вільних народів. Вони уважають, що молоді потрібний добре опрацьований документ-книга про злочини уряду СССР, про небезпеку для вільних народів від комуністичної системи, щоб вона могла інформувати світ, а в тому й країни Північної Америки про небезпеку від СССР. Студенти зверталися до батьків, щоб така книга появилася якнайшвидше. Вона була б не тільки виявом пошани розстріляних, пам'яті про них, але й засобом ширення серед української молоді національної свідомости, патріотизму та зброєю проти загрози комунізму.

Довшу промову — спомин про події 1939-43 років виголосила Софія Степанюк в'язень німецької тюрми, в тих роках мати дворічної дитини. Доповідачка, що була свідком і учасником цих трагічних подій, згадала арешти, розстріли, похорони визначних волинян, розстріляних большевиками й німцями: Юрко Козубський, Наталя Білинська, Семен Жук, Олександер Волосевич, Марія (мати) і Тамара (дочка) Мартинюк, д-ри Ганна і Петро Рощинські; у Рівному загинула від німців д-р Харитя Кононенко та багато інших нам невідомих, що горіли святою любов'ю до свого народу.

Коротким словом доповнив виступ голови С. Новицького проф. д-р Олег Підгайний, вказуючи на доцільність з'єднано плекати пам'ять усіх розстріляних під час Другої світової війни у тюрмах, бож загинули тоді не тільки волиняни, але патріоти й інших земель України. Мета поминок — спопуляризувати ці сумні події, зібрати про них якнайбільше даних, звернутися до наукових установ, щоб появилися друковані матеріяли п.н. „Большевицький терор в 1941 році". О. Підгайний уважає, що поєднувати жертви большевицького і німецького терору на доцільно. На тих теренах, де був терор німецький, діяли також і поляки. Це вимагає глибших і прецизніших дослідів.

Про свій арешт німцями і враження з перебування в тюрмі розповідав ще Федір Цимбалюк.

Гарним був виступ юначки Наталки Горлач з поезією Святослава Караванського „Пісня бійця". Вона виголосила її гарною правильною мовою і добре передала зміст.

На закінчення зібрані схвалили два внєски:

1) Звернутися до Комітету Українців Канади і Секретаріяту СКВУ винести цей злочин супроти українського народу — вимордовання тисяч безборонних в'язнів по тюрмах в 1941 році, на міжнародне осудження.

2) Звернутися до українських наукових установ, щоб опрацювали й видали друком кількома мовами книжку про вчинок большевицького НКВД та спопуляризувати її в провідних колах різних держав, зокрема в ЗСА і Канаді.

Поминки закінчилися молитвою, що її провів о. П. Бублик. Зібрані ще гуторили й згадували пережите.

Уляна Пелех

Кредитівка жертвує на збереження архівів УСС

Інж. О. Цяпка, голова Дирекції Кредитівки, передає О. Трушеві, секретареві Г. У. ОбВУА, чек на суму 500 дол. на потреби перевезення і збереження архівів УСС з Німеччини. Йому асистують (зліва направо) проф. І. Зєлик, К. Гречак, дир. В. Кузик, д-р Л. Голінатий, голова відділу ОбВУА в Нюарку, мгр О. Лисинецький, В. Шпирка, члени відділу ОбВУА, Т. Бутович, керівник бюра Кредитівки, і Ігор Ляшок, член дирекції і скарбник Кредитівки.

Нюарк, Н. Дж. (О.Т.) — Завданням місцевого відділу ОбВУА було здобуття фінансів для перевезення й збереження архівів Корпусу УСС. Ці архіви знаходяться тепер у Німеччині. На заклик Головної Управи ОбВУА місцевий Відділ звернувся до наших місцевих інституцій, які, зрозуміючи вагу збереження наших історичних пам'яток, відгукнулися на прохання відділу своїми поважними дотаціями. І наша місцева Кредитівка не залишилася позаду і пожертвувала на цю ціль 500 дол., за що відділ ОбВУА в Нюарку складає їй щиросердечну подяку. Підготовкою, організацією і проведенням цієї збірки займався наш енергійний скарбник місцевого відділу ОбВУА Кость Гречак.

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Незабутньої ДРУЖИНИ й МАТЕРІ

бл. п.

ОЛЬГИ-ЛЮНИ ЛУЦЬКОЇ

будуть відслужені
8-го серпня ц. р., о 8-ій год. ранку
в церкві Христа Царя у Філядельфії, Па.

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

При цьому, складаємо пожертву 100.00 дол. на відзначення 1000-ліття Хрищення України.

ОЛЕКСАНДЕР — муж
ЗОРЯНА — дочка

У ДРУГУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого МУЖА

бл. п.

МИКОЛИ ЛЕВИЦЬКОГО

буде відправлена
дня 4-го серпня 1984 року

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в греко-католицькій церкві
св. Михаїла у Вунсакеті, Р. Ай.

Про молитви за спокій душі Покійного просить Рідних і Знайомих:
дружина — ЛЮБА ФОСТАКОВСЬКА-ЛЕВИЦЬКА

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї МАМИ

бл. п.

ЯРОСЛАВИ з МІСЕВИЧІВ ЛЕВИЦЬКОЇ

І У ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
мого БАТЬКА

бл. п.

МИРОНА ЕВГЕНА ЛЕВИЦЬКОГО

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

у вівторок, 7-го серпня 1984 р.
в церкві св. Юра, в Ню Йорку — год. 8 ранку
в церкві св. Тройці, в Кергонксоні, Н. Й. — год. 9 ранку
в церкві св. Тройці, в Гамільтоні, Канада — год. 8:30 ранку
в українській католицькій церкві, в Єрусалимі
у неділю, 19-го серпня 1984 р.
у церкві св. Юра, в Ню Йорку — год. 12 вполудне

У ці дні прошу Родину і Знайомих у своїх молитвах згадати моїх Покійних Родичів.

Донька — ВІРА ЛЕВИЦЬКА

✝

З болем і смутком повідомляємо, що 6-го липня 1984 року, з волі Всевишнього відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО й ДІДУСЬ

бл. п.

ІЛЯРІЙ БОГАЙ

нар. 4-го грудня 1919 р. в селі Золота Слобода, в Україні.

У невимовному смутку:

дружина — ОЛЬГА
дочка — АННА
син — д-р ІГОР з дружиною ІРКОЮ і сином МАРКОМ
шваґерка — СОФІЯ БЕРЕЗЮК з мужем МИРОНОМ
сестра — ОДАРКА з родиною в Україні
брат — ЯРОСЛАВ з родиною в Україні
Ближча й дальша Родина в Америці, Канаді і Україні

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

✝

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в п'ятницю, 27-го липня 1984 р. упокоївся в Бозі на 74-му році життя
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ і ДІДУСЬ

бл. п.

БОРИС ГИЧКО

ПАНАХИДА у понеділок, 30-го липня 1984 р. у похоронному заведенні Литвин і Литвин, 1600 Stuyvesant Ave., Union, N.J., о год. 7:30 веч.

ПОХОРОН у вівторок, 31-го липня 1984 р. з того ж похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя, о год. 9:30 ранку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — КАТЕРИНА
сини — МИКОЛА і ЙОСИФ з Родинами
внуки — БОРИС і МАРКО
брат — ЮЛІЯН в Польщі
сестра — СТЕФАНІЯ в Україні

Поезія...

(Закінчення зі стор. 2)

тове слово стало ще гостріше, спрямоване й дійове, воно впливає не лише на розум, а й на емоції читача. Наш автор набув переконання, що вершин у поетичному мистецтві досягає лише той, хто постійно шукає і знаходить. З цього погляду дуже показові його сонети та олександрина, зокрема „Ревуть вітри нестримні голокосту", „Якщо ти вірний боротьбі поет", „Я не люблю, що легко так дається" тощо.

Наприкінці збірки є „Додатки" — поезії, що не ввійшли до попередніх збірок із різних причин (були недоступні або незакінчені, щойно написані як доповнення до давніх циклів і т. п.). Таким чином, Славутичева дев'ята збірка — це ніби завершення довгого творчого шляху поета, підсумок творчости до його 65-річчя, що минуло 11-го січня 1983 року.

З нагоди цього ювілею варто згадати, що Яр Славутич у минулому не раз прозраджував свій виразний естетизм у поезії, навіть мав елементи „мистецтва для мистецтва". Це наявне в збірках „ „Співає колос" (1945), „Оаза" (1960), у циклі „Північне сяйво" (канадські зимові пейзажі та роздуми про північ), уміщеному в збірці „Завойовники прерій" (1968, друге видання, 1974 р.). Не випадково переклав він вибрані поезії Джона Кітса, англійського романтика-естета, — переклади вийшли у світ окремим виданням 1958 року в Лондоні. Однак, естетизм, сам по собі цікавий для читача в неестетичному світі наруг і злочинів, мабуть, ніколи не задовольняв повністю поета. Чи може Яр Славутич, речник поневоленої нації, замикатися у вежі зі слонової кости? Тоді, коли імперіялістична Москва фізично нищила й нищить Україну, обкрадала й обкрадає її історію, вбиває її духовість і культуру. Не брати участи в обороні української нації–значить допомагати ворогові. Саме тому в одному з найновіших творів поет звертається до друзів-естетів:

Коли, вергаючи нарід
на диби,
Спустошать націю
з верхів до тла,
Хто ж нас читатиме,
гурмо незла?

Автор не лише запитує друзів-поетів, а й дає відповідь: „На шлях, який живі торують смолоскипи!" Цей шлях у Яра Славутича досить широкий, бо трудиться він також в інших галузях, у соціо-лінгвістиці, в назвознавстві й літературознавстві. Багато говорить він про комуністами розстріляних поетів і письменників, навмисне створений Москвою голодомор 1932-33 років тощо. 1983 року він часто виступав на програмах телебачення й радіо, засуджуючи Кремль за злочини, даючи інтерв'ю до чужої преси й т. п. На повну широчінь розкрився хист поета як громадського діяча.

Хочеться ще згадати, що Яр Славутич за свого життя дістав належні йому признання й відзначення. За рік до виходу цієї збірки у світ він отримав аж чотири нагороди за свою поетичну творчість. Одна з них перша нагорода від Літературного фонду ім. Франка в Чикаґо за „Зібрані твори", 1938-1978 (Едмонтон, 1978), а друга — звання поета-лавреата від Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук в Оттаві. Грошовою премією відзначено його слова до кантати „Завойовники прерій" (вийшла у світ окремим виданням 1983 р.), музику до якої написав композитор Сергій Яременко. Ще 1974 року проф. Яр Славутич отримав Золоту Медалю від Шевченківської фундації у Вінніпезі за педагогічну працю і плекання української мови в Канаді. Має він також військову відзнаку: Хрест Українського Козацтва з мечами та золотою і срібною вітками — за участь у Чернігівській Січі в 1941-43 роках.

Московський...

(Закінчення зі стор. 2)

„Мова народу, — каже великий педагог К. Д. Ушинський, — кращий, нев'янучий і вічно відновлюваний цвіт усього його духовного життя... Поки жива мова народна в устах народу, до того часу живий і народ. І нема насильства більш нестерпного, як те, що хоче відібрати в народу спадщину, створену незчисленними поколіннями... Відберіть від народу все — і він же все може повернути; але відберіть мову, і він ніколи більше вже не створить її; нову батьківщину навіть може створити народ, але мови — ніколи, і коли вимерла мова в устах народу — помер і народ".

Жорстокий ворог — російський шовінізм і імперіялізм хоче позбавити український народ його рідної мови, хоче вбити українську націю. І хоч би як така душогубська політика не маскувалася, і хоч би як вона не запевняла, що то не вона відбирає на Україні рідну мову, а нібито сам народ відмовляється від своєї мови, — факт залишається фактом, що імперіялістична й шовіністична політика Москви спрямована на знищення української мови, на знищення української національної культури, на знищення української нації.

„Русифікація, — зазначає І. Коляска, — провадиться різними крутими й підступними засобами. Новобранців висилають із рідних республік на військовий вишкіл. Таким чином українці відбувають вишкіл усюди, тільки не в своїй країні, тоді як росіян і інших посилають на Україну. Після демобілізації військових заохочують залишатися там, де відбували свій вишкіл". До фабрик, побудованих на Україні, персонал прибуває переважно з Росії. Провідні пости по селах займають росіяни.

В обороні рідної мови виступали М. Рильський, М. Бажан, А. Малишко, В. Сосюра, О. Гончар, Юрій Бадзьо, М. Руденко, Б.Антоненко-Давидович, В. Симоненко, І. Гель, В. Чорновіл, Є. Сверстюк, І. Світличний, Н. Світлична, Євгенія Кузнецова, Олесь Бердник. С, Караванський й численні інші діячі української культури. Доцент Київського університету, капітан совєтської армії В. Л. Лобко у своїй палкій промові домагався „самого простого, природного, але найдорожчого і найсвятішого для людини, що мають усі народи світу — виховувати своїх дітей своєю рідною українською мовою в яслах, садках і школах..., широко користуватися цією мовою в усіх сферах життя нашого народу..." Після цієї промови доцента Ф. Лобка звільнено з посади, і дальша доля його невідома.

Ворог нещадно карає усіх тих, хто активно чи пасивно становить опір русифікації.

У неділю, 16-го вересня,у Вашінґтоні відбудеться масова демонстрація протесту проти намірів Москви знищити українську націю. Українці, що живуть у З'єднаних Стейтах, своєю масовою участю в цій демонстрації повинні заявити свій рішучий протест проти злочинної душогубської політики совєтського уряду, проти примусової русифікації України і всіх інших національних республік, які входять до складу СССР. Комітет для проведення цієї демонстрації повинен подбати, щоб представники й інших народів взяли участь у цій масовій демонстрації протесту проти злочинних намірів і плянів московських шовіністів і імперіялістів.

Конференція молоді у Вашінґтоні

(ЮНІС-УККА)—Конференція української і балтицької молоді, що відбулась у Вашінґтоні в залях Джорджтавнського університету, від 8-го до 10-го червня ц. р. під гаслом „Вашінґтонські обрії", була повністю успішна своєю формою і змістом.

У програмі конференції, ціллю якої було познайомити українську і балтицьку студентську молодь з можливостями політичної праці і кар'єри у Вашінґтоні, були відвідини Білого Дому в п'ятницю, 8-го червня, де представники урядових інституцій—Лінас Коєліс, заступник директрора Бюра громадських зв'язків; Ґері Метю, асистент секретаря Бюра людських прав і гуманітарних справ; д-р Джан Ленчоскі, директор европейських і совєтських справ при Крайовій Раді Безпеки; і Кенет Томлісон, директор „Голосу Америки"—доповідали на різні теми.

В суботу відбулись інформативні доповіді в Джорджтавнському університеті на тему політичної свідомости і активности. Доповідали Лі Беллінґер, з Центру для крайової робітничої політики, про зв'язки з пресою; Емі Моріц, з Крайового Центру для дослідів громадських справ, про політичну активність; Ед Гейселмеєр, з того ж Крайового Центру, про організування демонстрацій, та Мортон Блеквел з Інституту керівництва, про практичні заходи в політиці.

Опісля відбулась дискусія і спільний полуденок, під час якого промовляв Ронал МекНамара, правний дорадник сенатора Альфонса ДеАмато, на тему „Совєтський Союз і важливість усвідомлення і допомоги Заходові в протиставленні СССР".

В пополудневому семінарі доповідали: інж. Юрій Нестерчук, заступник директора Бюра управління персоналом, про можливості урядової кар'єри; Лінас Коєліс про кар'єру в Білому Домі; Джералд Лемб, правний дорадник конґресмена Браєна Доннелі, про працю в Конґресі ЗСА; і Нормен Ренкін, асистент директора політичних справ у Республіканському крайовому комітеті, говорив про активність у політичних кампаніях.

Учасники конференції мали нагоду і час говорити з доповідачами, а ввечорі розважались під музику.

В неділю зроблено підсумки з конференції, при чому, всі 75 учасників висловили признання організаторам конференції, Білому Домові, Українському Конґресовому Комітетові Америки і Об'єднаному Балтицькому Американському Крайовому Комітетові за її повний успіх. Практичну підготовку конференції провело Бюро УККА у Вашінґтоні. Половину учасників конференції становили українські студенти та молодь ТУСМ, СУМА, Пласту і ОДУМ з Ню Йорку й околиці, з Гартфорду, Конн., Стейтового коледжу, Па., Аллентавну, Па., Філядельфії, Па., Чикаґо, Ілл., Торонто, Канада, і Мейплвуд, Н. Дж.,

Нові успіхи...

(Продовження зі ст. 2)

так світло і незабутньо закарбував у пам'яті і серцях слухачів оте таке переможне мистецтво своєї співацької індивідуальности.

І знову замість йому дати ролю Рокка в опері Бетговена „Фіделіо", яку він так знаменито виконував попередньо, дирекція заанґажувала фінляндського баса Сальмінена. Яке було моє здивування і заскочення,коли 7-го січня, на наше Різдво ввімкнув я мимоволі стерео і з гучномовців полився прекрасний голос Плішки в басовій ролі. Голос його вирізнявся з-поміж усіх співаків і блистів красою якоїсь вищої кляси. Фінляндець, хоч гарний бас, не дав собі ради і наш співак рятував ситуацію.

Дня 6-го лютого в невеликій ролі Алідора, але в якій же блискучій арії, мали ми справжню приємність подивляти Плішку на телебаченні в передачі з міланської Скалі в опері Россіні „Попелюшка". 10-го березня з великим успіхом пописувався він у потужній, комічній ролі Лепорелля, в опері Моцарта „Дон Джованні", хоч йому належалося б виконувати ролю і заголовного героя, самого Джон Джованні. 9-го квітня чарував наш мистець усіх своїм голосом, інтерпретацією і глибоко пережитою грою актора в Мет, у своїй улюбленій ролі, короля Филипа II, в опері Верді „Дон Карльос". Оплески публіки перейшли в овацію по славетній арії „Вона мене не кохала ніколи". 15-го травня в концертовій формі виконав Плішка ролю Захарії в опері Верді „Набукко" („Набуходоносор") так захоплюючо, що тут уже і не дуже щира до нього критика „Ню Йорк Таймсу" мусіла виголосити такі признання і похвали, яких вона йому досі скупила. В цій критиці названо Плішку не тільки „голосовою гавбицею" чи пак гарматою, але ще і сказано, що він „створив неймовірно живого Захарію", та що, як посідач завжди багатого і гнучкого баса розвинувся у співаючого актора могутньої упевнености і поривання". Так оце вперше в нюйоркській вагомій газеті написано справді по заслузі про спів і талант Плішки, навіть, як це йому вже перед літами належалось. Співаючий актор чи співак-актор це у світі найбільша похвала для співака, бо він не тільки співом, але й сценічною грою, в цьому випадку мімікою, передає всі душевні переживання, що полонять і підкорюють усевладно публіку.

Уже з вакаційного часу, коли Мет щорічно дає по кілька дарових вистав у нюйоркських парках, треба відмітити оперу Верді „Ернані", 12-го червня у Центральному парку, в якій наш Плішка здобув довготривалу овацію, захопивши слухачів виконанням ролі Сільви. Опера була для слухачів безплатна, але наших людей не довелось мені, якось добачити. Навіть вечірня прохолода була вимріяна. Адже великий успіх нашого співака є хіба відрадою і гордістю кожного з нас. Взагалі якби воно було побажано і гарно, якби наші люди — не виїмки — потрудились час від часу до Мет-опери чи навіть до Міської опери, а теж і на Філармонічні концерти. Воно культурному поглибленню нашої людини аж ніяк не завадило б.

А тим часом у найближчому сезоні сподіваємося, що наш мистець, співак-актор придбає ще більше лаврів, що ними ми радіємо не менш від нього самого.

Теодор Терен-Юськів